

שבט תשס"ה

בס"ד

מכות מצרים

לפרשת וארא

1. פרק ד' – משה ואהרן "מתגלים" לעם

- (כז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַהֲרֹן וְלֵךְ לִקְרַאת מֹשֶׁה הַמְדַבֵּר וְיִלְכֶךָ וַיִּפְגְּשׁוּהוּ בְּהַר הָאֵל הַיּוֹם וַיִּשְׁק לּוֹ:
 (כח) וַיִּגַּד מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֵת כָּל דְּבָרֵי יְהוָה אֲשֶׁר שָׁלַח וְאֵת כָּל הָאֵתֹת אֲשֶׁר צִוְּהוּ:
 (כט) וַיִּלְכֶךָ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֵּאָסְפוּ אֶת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 (ל) וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ הָאֵתֹת לְעֵינֵי הָעָם:
 (לא) וַיֹּאמְרוּ הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקֵד יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עֲנָנִים וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ:

2. פרק ה' – הפגישה הראשונה עם פרעה (הזקנים "נשמטים")

- (א) וַאֲחֵר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל פְּרֹעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה אֵל יִשְׂרָאֵל שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיָּחֲגוּ לִי בַמִּדְבָּר:
 (ב) וַיֹּאמֶר פְּרֹעֹה מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֲשַׁמְעֶךָ לּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֵת יְהוָה וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח:
 (ג) וַיֹּאמְרוּ אֵל הַיְהוָה נִקְרָא עָלֵינוּ גִלְכָה נָא דְרַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבַּחַהּ לַיהוָה אֵל הַיָּנוּ כִּי נִפְגַּעְנוּ בַּדְּבָר אוֹ בְּקָרְב:

14. אברבנאל – פרעה חולק על מציאות ה' בשלוש רמות, המכות הן חינוך פרעה ומצרים

פרעה היה חולק על משה בשלושה שרשים : משה הניח מציאות סיבה ראשונה מחויב המציאות מעצמו, ופרעה הכחיש מציאותו כאמרו: "לא ידעתי את ה'". והשורש השני הוא, שמשה הניח שהאלוה משגיח בכל דרכי בני-אדם לתת לאיש כדרכיו, ופרעה כיחש זה באמרו: "מי ה'?!". והשורש השלישי, שמשה הניח, שהאלוה המשגיח הוא אלקי ישראל בעל הכוחות והיכולות, יכול לשנות טבעי הדברים ומחדשם בכלל ובפרט כרצונו, ופרעה יכחיש באמרו: "מי ה' אשר אשמע בקולו?!".
 הנה מפני זה באו המכות מכוונות לאמת שלשת השרשים האלה:
לאמת מציאות האל באו שלש המכות הראשונות. לאמת השרש השני, ר"ל שיש שם אלוה משגיח ומנהיג, באו שלש המכות השניות. ואמנם שלש המכות האחרונות באו לאמת את השרש השלישי, והוא היותו יתברך יכול לשנות הדברים הטבעיים כרצונו.

3. פרק ה' – המשך הפגישה הראשונה עם פרעה

- (ד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן תִּפְרִיעוּ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם לְכוּ לְסַבֵּל תִּיכֶם:
 (ה) וַיֹּאמֶר פְּרֹעֹה הֵן רַבִּים עִתָּה עִם הָאֶרֶץ וְהִשְׁבַּתְתֶּם אֶתְּם מִסַּבֵּל תֶּם:
 (ו) וַיִּצְוּ פְּרֹעֹה בְיָוִם הַהוּא אֶת הַנְּגִישִׁים בְּעַם נְאֻת שׁ טָרְוּ לְאֹמֶר:
 (ז) לֹא תֹאסְפוּן לַתֵּת תְּבֹן לְעַם לְלֶבֶת וְהַלְבַּנִּים כְּתָמוּל שְׁלֹשׁ מֵהֶם יִלְכוּ וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם תְּבֹן:
 (ח) וְאֵת מִתְכַּנֵּת הַלְבַּנִּים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תָּמוּל שְׁלֹשׁ מֵהֶם תִּשְׁיִמוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִּי נִרְפִים הֵם עַל כֵּן הֵם צֹעֲקִים לְאֹמֶר גִּלְכָה נִזְבַּחַהּ לַאלֹהִים הַיָּנוּ:
 (יז) וַיֹּאמֶר נִרְפִים אַתֶּם נִרְפִים עַל כֵּן אַתֶּם אֹמְרִים גִּלְכָה נִזְבַּחַהּ לַיהוָה:
 (יח) וְעַתָּה לְכוּ עֲבֹדוּ וְתָבֹן לֹא יִנְתֶּן לְכֶם וְתָבֹן לְבָנִים תִּתְּנוּ:
 (יט) וַיִּקְרָאוּ שְׁטָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת בְּרֵעַ לְאֹמֶר לֹא תִגְרְעוּ מִלְּבַנְיָכֶם דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ:

(כ) וַיִּפְגְּעוּ אֶת מֹשֶׁה וְאֵת אַהֲרֹן וַיִּצְבְּבוּ לִקְרַאתָם בְּצִאתָם מֵאֵת פְּרֹעֹה:

(כא) וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יְהוָה נְהַיֵּנוּ עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת רֵיחֲנוּ בְעֵינֵי פְרַעֲהוּ וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לְמַת חֶרֶב בְּיָדָם לְהַרְגֵנוּ:

4. שפתי כהן על שמות פרק ד פסוק לא

ויאמן העם. אחר שנקבעה האמונה בהם אמר ואחר באו משה ואהרן אל פרעה, לפי שהם עתידים להתכסות מהם ששה חודשים כמו שאמרו ז"ל (שמות רבה ה', כ') על פסוק ויפגעו את משה ואת אהרן אמרו שנתרחקו מהם ששה חודשים

5. משה מתלונן ומקבל תשובה ומשימות

(כב) וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לְמָה הִרְעִיתָ לְעַם לְמָה הִזְהָרְתָּ לְמָה זֶה שְׁלַחְתָּנִי: (כג) וּמֵאֵז בְּאֵתִי אֵל פְּרַעֲהוּ הַלְדַּבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרְעִיתָ לְעַם הִזְהָרְתָּ וְהִצַּל לִי אֶת הַצִּלְתָּ אֶת עַמְּךָ:

פרק ו'

(א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲתָה תִרְאֶה אֲשֶׁר אֲעֲשֶׂה לְפְרַעֲהוּ כִּי בְיַד חֲזָקָה יִשְׁלַחֶם וּבְיַד חֲזָקָה יִגְרָשׁוּם מֵאֶרֶצוֹ:

פרשת וארא

(ב) וַיְדַבֵּר אֵל הַיָּמִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה:

(ג) וְאָרָא אֶל אֲבִרְהֶם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי וּשְׂמֵי יְהוָה לֹא נִדְעָתִי לָהֶם:

(ד) וְגַם הִקְמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לְמַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מִגְרִיבָהּם אֲשֶׁר גָּרוּ בָּהּ:

(ה) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נְאֻמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אִתָּם וְאָזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי:

(ו) לָכֵן אֲמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵי דָמָם וְגִאֲלֹתִי אֶתְכֶם בְּזֵרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים:

(ז) וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִייתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֵל הַיָּמִים הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם:

(ח) וְהִבַּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת יַדִּי לְמַת אֶתְּ לְאֲבִרְהֶם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנִתְמַתִּי אִתְּ לָכֶם מוֹרֶשֶׁה אֲנִי יְהוָה:

(ט) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֹּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ וּמַעַבְדֵי דָמָה:

(י) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(יא) בְּאֵת דַּבְּרֵי אֵל פְּרַעֲהוּ מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּשְׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶצוֹ:

(יב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לְפָנָיו יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלָי וְאִיךָ יִשְׁמְעוּ פְרַעֲהוּ וְאֲנִי עֶרַל שְׂפָתַיִם:

(יג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיִּצְוֶם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵל פְּרַעֲהוּ מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

6. רבינו בחיי על שמות פרק ו פסוק יג

(יג) ויצום אל בני ישראל - שישאו טרחם ומשאם ושלא יכעסו עליהם ושלא יקללו אותם: ובמדרש ויצום אל בני ישראל הזהירם על ע"ג שהיו ישראל עובדים במצרים,

7. במכת ארבה מסביר ה' למשה, שמטרת המכות היא גם עבור בני

(א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּאֵל פְּרַעֲהוּ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבָבוֹ וְאֵת לִב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְּ אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ: (ב) וְלְמַעַן תִּסְפֹּר בְּאָזְנֵי בְנֵי וְיִבְּנוּ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלֹתִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת אֶתְּ אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי כִּם וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה:

8. הפגישה השניה עם פרעה

(ח) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר:

(ט) כִּי יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פְּרַעֲהוּ לֵאמֹר תִּנּוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתֶּם אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מַטְּךָ וְהַשְׁלַךְ לְפָנָיו פְּרַעֲהוּ יִהְיֶה לְתַנּוּן:

(י) וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פְּרַעֲהוּ וַיַּעֲשׂוּ כֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיִּשְׁלַךְ אַהֲרֹן אֶת מַטְּהוֹ לְפָנָיו פְּרַעֲהוּ וְלְפָנָיו עֲבָדָיו וַיִּהְיֶה לְתַנּוּן:

(יא) וַיִּקְרָא גַם פְּרַעֲהוּ לְחַכְמָיִם וְלְמַכְשָׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלִקְטִיהֶם כֹּן:

(יב) וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטְּהוֹ וַיִּהְיוּ לְתַנּוּנִים וַיִּבְלַע מֹשֶׁה אַהֲרֹן אֶת מַטְּתָם:

(יג) וַיִּחַזַק לִב פְּרַעֲהוּ וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה:

9. הגדה של פסח

אלו עשר מכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים ואלו הן: דם צפרדע ... רבי יהודה היה נותן בהם **סימנים: דצ"ך עד"ש באח"ב.**

10. רשב"ם שמות פרק ז

(כו) ויאמר יי"י אל משה בא אל פרעה - שני פעמים היה משה מתרה את פרעה בשני מכות ובשלישי לא היה מתרה. וכן כל הסדר בכל שלש מכות אינו מתרה. בדם ובצפרדעים התרה, בכנים לא התרה. בערוב ובדבר התרה, בשחין לא התרה. בברד ובארבה התרה, [בחשך לא התרה]:

11. דצ"ך

מכת דם - שמות פרק ז

(יד) ויאמר ה' אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם:
 (טו) לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך:
 (טז) ואמרת אליו ה' אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה:
 (יז) כה אמר ה' בזאת תדע כי אני ה' הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר ונהפכו לדם:

12. מכת הצפרדעים

(כו) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו כה אמר ה' שלח את עמי ויעבדני:
 (כז) ואם מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים:

13. מכת הכינים - שמות פרק ח

(יב) ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ והיה לכנם בכל ארץ מצרים:

14. פרעה מתחיל להבין (במכת הצפרדעים)

(ד) ויקרא פרע' ה' למשה וילאמר וי' אמר העתירו אל י' ה' וי'סר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את העם ויזבחו ליה' ה':

15. תגובת המצרים (במכת הכינים):

(יד) ויעשו כן החרטמים בלטיהם להוציא את הכנים ול' א' יכ' לו ותהי הפנסם באדם ובבהמה:
 (טו) וי' אמרו החרטמים אל פרע' ה' אצבע אל הים הוא ונחזק לב פרע' ה' ול' א' שמע אליהם כאשר דבר י' ה':

16. עד"ש

מכת ערוב - שמות פרק ח

(טז) ויאמר ה' אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יוצא המימה ואמרת אליו כה אמר ה' שלח עמי ויעבדני:
 (יז) כי אם אינך משלח את עמי הנני משליח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה:
 (יח) והפילתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ:

17. מכת הדבר - שמות פרק ט

(א) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה ודברת אליו כה אמר ה' אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני:
 (ב) כי אם מאן אתה לשלח ועודך מחזיק בם:
 (ג) הנה יד ה' הויה במקנך אשר בשדה בסוסים בחמרים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד:

18. מכת שחין - שמות פרק ט

(ח) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן וזרקו משה השמימה לעיני פרעה:
 (ט) והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרח אבעבעת בכל ארץ מצרים:

19. תגובת פרעה (במכת ערוב):

(כא) ויקרא פרע' ה' אל משה וילאמר וי' אמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ:
 (כב) וי' אמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים נזבח ליה' ה' אלהינו הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ול' יסקלנו:
 (כג) דרך שלשת ימים ילך במדבר וזבחנו ליה' ה' אלהינו כאשר יאמר אלינו:

(כד) ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם וזבחתיכם ליהוה אלהיכם במדבר רק הרחק לא תרחיקו ללכת העתירו בצדי:

20. פרעה מגלה שה' מתערב בארץ (במכת דבר)

- (ד) והפלה יהוה בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא מות מכל לבני ישראל דבר:
 (ה) וישם יהוה מועד לאמר מחר יעשה יהוה הדבר הזה בארץ:
 (ו) ויעש יהוה את הדבר הזה ממחרת וימת כל מקנה מצרים וממקנה בני ישראל לא מת אחד:
 (ז) וישלח פרעה והנה לא מת ממקנה ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם:

21. באח"ב

מכת הברד - שמות פרק ט

(יג) ויאמר ה' אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו כה אמר ה' אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני:

- (יד) כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ:
 (יח) הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמהו במצרים למן היום הוסדה ועד עתה:

22. מכת הארבה - שמות פרק י

- (א) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתני אלה בקרבו:
 (ב) ולמען תספר באזני בן ובן בןך את אשר התעללתי במצרים ואת אתני אשר שמתני בס וידעתם כי אני ה':
 (ג) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר ה' אלהי העברים עד מתי מאנת לענת מפני שלח עמי ויעבדני:
 (ד) כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבלך:

23. מכת חושך - שמות פרק י

(כא) ויאמר ה' אל משה נטה ידך על השמים ויהי חושך על ארץ מצרים וימש חושך:

24. פרעה מכיר בכוחו של ה' בארץ (במכת הברד):

- (כו) רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל לא היה ברד:
 (כז) וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אליהם חטאתי הפעם יהוה הצדיק ואני ועמי הרשעים:
 (כח) העתירו אלי יהוה ורב מהי'ת ק' ל'ת אל'הים וברד ואשליחה אתכם ולא תספון לעמ'ד:

25. תגובת משה:

- (כט) ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפר'ש את פפי אל'יהוה הק'לות יחדלון והברד ל'א יהיה עוד למען תדע כי ליהוה הארץ:
 (ל) ואתה ובעבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני יהוה אל'הים:

26. לאחר מכת הברד גם עבדי פרעה מבינים את המסר

- (ז) ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אל'היהם הטרם תדע כי אבדה מצרים:
 (ח) וייושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את יהוה אל'היהם מי נמי היה ל'כים:

27. מכת בכורות - שמות פרק יא

- (ד) ויאמר משה כה אמר ה' כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים:
 (ה) ומת כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה:
 (ו) והיתה צעקה גדלה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה וכמהו לא תסף:
 (ז) ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעו אשר יפלה ה' בין מצרים ובין ישראל:
 (ח) וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: ט

28. משנת רבי אליעזר, יט

מפני מה הביא עליהם מכת דם? מפני שהשליכו את ילדי ישראל לים, שנא: "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" לפיכך דן את המים אשר ביאור.

29. שמות רבא פרשה ט'

על המים אשר ביאור ונהפכו לדם, למה לקו המים תחלה בדם מפני שפרעה והמצריים עובדים ליאור, אמר הקב"ה אכה אלוה תחלה ואח"כ עמו משל להדיוט אומר מחי אלהייה ויבעתון כומריו וכה"א (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום ואח"כ וגו', והדגה אשר ביאור תמות.

30. רש"י שמות פרק ז

(יז) ונהפכו לדם - לפי שאין גשמים יורדים במצרים, ונילוס עולה ומשקה את הארץ, ומצרים עובדים לנילוס, לפיכך הלכה את יראתם ואחר כך הלכה אותם:

31. שמות רבה (וילנא) פרשה ט

ט ואמרת אליו ה' אלהי העברים וגו', כה אמר ה' בזאת תדע, הה"ד (איוב לו) הן אל ישגיב בכחו מי כמוהו מורה, בנוהג שבעולם ב"ו שהוא מבקש להביא רעה על שונאו פתאום מביא עליו עד שלא ירגיש בו, והקב"ה הוא מתרה לפרעה על כל מכה ומכה כדי שישוב בו, הה"ד בזאת תדע כי אני ה' הנה אנכי נוגף את כל גבולך בצפרדעים, שלח העז.

32. מכת הצפרדעים - שמות פרק ז

(כו) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו כה אמר ה' שלח את עמי ויעבדני :
(כז) ואם מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים :
(כח) ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריד ובמשארותיך :
(כט) ובכה ובעמך ובכל עבדיך יעלו הצפרדעים :

33. שמות פרק ח

(א) ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן נטה את ידך במטך על הנהרות על היארים ועל האגמים והעל את הצפרדעים על ארץ מצרים :
(ב) ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים :
(ג) ויעשו כן החרטמים בלטיהם ויעלו את הצפרדעים על ארץ מצרים :

34. שמות רבה (וילנא) פרשה י

ותעל הצפרדע ותכס את וגו', תני ר"ע אומר צפרדע אחת היתה והיא השריצה ומלאה את ארץ מצרים, א"ל רבי אלעזר בן עזריה עקיבא מה לך אצל הגדה כלה מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות, צפרדע אחת היתה ושרקה להן ובאו.

35. שמות ח' - המו"מ בין פרעה למשה על הסרת הצפרדעים

(ד) וַיִּקְרָא פֶּרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הִעֲתִירוּ אֵלַי יְהוָה וְיִסַּר הַצַּפְרָדַיִם מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וְאַשְׁלַחְתֶּה אֶת הָעַם וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה :
(ה) ויאמר משה לפרעה התפאר עלי למתי לך ולעבדיך ולעמך להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק ביאר תשארנה :
(ו) ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין כה' אלהינו :
(ז) ויסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעמך רק ביאר תשארנה :
(ח) ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה :
(ט) ויעש ה' כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות :
(י) ויצברו אתם חמרם חמרם ותבאש הארץ :
(יא) וירא פרעה כי היתה הרוחה והכבד את לבו ולא שמע אלהם כאשר דבר ה' : ס

36. רמב"ן שמות פרק ח

(ו) ויאמר למחר - ידוע כי מנהג כל האדם לבקש שתסור רעתו מיד?!:

37. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נג עמוד ב

דרש תודוס איש רומי: מה ראו חנניה מישראל ועזריה שמסרו [עצמן] על קדושת השם לכבשן האש - נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים, ומה צפרדעים שאין מצווין על קדושת השם כתיב בהו + שמות ז + ובאו [ועלו] בביתך [וגו'] ובתנוריד ובמשארותיך. אימתי משארות מצויות אצל תנור - הוי אומר בשעה שהתנור חם, אנו שמצווין על קדושת השם - על אחת כמה וכמה:

38. חזקוני

מן הבתים ומן החצרות - אבל לא מן התנורים ומן המשארות, לפי שמסרו נפשם למות על מצות הקב"ה. כמו שאמרו רבותינו, חזרו למקום תולדתם חיים.

39. שמות רבה פרשה י'

רבותינו אמרין מהו ויתרון ארץ בכל היא אפילו דברים שאתה רואה אותן כאלו הם מיותרין בעולם כגון זבובים ופרעושים ויתושין הן היו בכלל ברייתו של עולם שנאמר (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה, ורבי אחא ב"ר חנינא אמר אפילו דברים שאתה רואה אותן כאלו הן מיותרין בעולם כגון נחשים ועקרבים הן היו בכלל ברייתו של עולם, אמר להן הקב"ה לנביאים מה אתם סבורים אם אין אתם הולכין בשליחותי וכי אין לי שליח?! ויתרון ארץ בכל היא, אני עושה שליחותי אפי' ע"י נחש אפילו ע"י עקרב ואפילו ע"י צפרדע, תדע לך שכן שאלולי הצרעה היאך היה הקב"ה פורע מן האמוריים, ואלולי הצפרדע היאך היה פורע מן המצריים הה"ד הנה אנכי נוגף וגו'.

40. רמב"ן שמות פרק ח'

ופירשו בשם הגאון רב שמואל בן חפני, שפרעה חשב אולי מערכת השמים הביאה הצפרדעים על מצרים ומשה ידע כי הגיע עת סורם ולכן אמר אליו התפאר עלי בחשבו שאומר לו עתה להכריתם מיד, ועל כן האריך למחר.

41. שמות רבה פרשה י'

את כל גבולך בצפרדעים - רבותינו ז"ל אמרו המכות שהביא הקב"ה על המצריים גרם להם שיעשו שלום ביניהם, כיצד היה מחלוקת בין בני כוש ובין בני המצריים, המצריים אומרים עד כאן תחומנו והכושיים אומרים ע"כ תחומנו כיון שבאו הצפרדעים עשו שלום ביניהם, הגבול שהיו נכנסות לתוכו הדבר ידוע שאין השדה שלו שנאמר את כל גבולך, גבולך ולא של אחרים.

42. אבן עזרא שמות (הפרוש הארוך) פרק ז' כ"ז

צפרדעים, ורבים אמרו שהוא מין דג נמצא במצרים יקרא בלשון ערב אלתמסח (קרוקודייל), ויוצא מן הנהר וחוטף בני אדם. ואחרים אמרו, כי הם הנמצאים ברובי הנהרות שמשמיעים קול, והוא הנכון בעיני, והוא הידוע:

43. שמות רבה (וילנא) פרשה כ"ד א' "ויסע משה"

ר' תחליפא דקיסרין בשם ר' פילא אומר בא וראה כמה נסים עושה הקב"ה עם האדם והוא אינו יודע שאלולי היה אוכל פת כשהיא חיה היתה יורדת בתוך מעיו ומשרטת אותו אלא ברא הקב"ה מעין בתוך גרגרתו שהוא מוריד את הפת בשלום.